

# **Informacija o statusu implementacije i monitoringu Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. i 2024. godinu**

## **1. Uvodne napomene**

Informacija o statusu implementacije i monitoringu Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. i 2024. godinu je obaveza utvrđena Programom rada Vlade Crne Gore za III kvartal 2025. godine, proistekla po osnovu Zaključaka Vlade broj: 10-302/24-5097/3 od 26. septembra 2024. godine, u cilju obezbjeđenja potrebe praćenja implementacije i monitoringa realizacije pojedinačnih projekata u okviru Programa za 2023. i 2024. godinu.

Dodatno, predmetna obaveza kontinuiranog praćenja sprovođenja Programa je na liniji obaveza utvrđenih Sporazumom o međuresornoj saradnji u implementaciji Programa, u cilju uspostavljanja saradnje na planu podsticanja razvoja, inovativnosti i energetske efikasnosti krajnjih korisnika tj. mikro, malih i srednjih preduzeća u oblasti prerađivačke industrije. Konkretno, Zaključcima Vlade Crne Gore broj: 10-302/24-5097/3 od 26. septembra 2024. godine, razmotrena je i usvojena *Informacija o statusu implementacije Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu s Predlogom programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu*, kojom su zadužena resorna ministarstva u saradnji sa Fondom za inovacije Crne Gore, da posredstvom međuresorne Radne grupe, sastavljene od članova nadležnih ministarstava (Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za inovacije) u kontinuitetu prate implementaciju i monitoring realizacije Programa (za 2023. i 2024. godinu) i o tome pripreme i Vladi Crne Gore dostave jednom godišnje Informaciju.

Predmetnom Informacijom su obuhvaćene sve relevantne informacije i dat je detaljan pregled statusa implementacije Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji po osnovu Javnog poziva iz 2023. i 2024. godine, sa finansijskim presjekom realizacije odobrenih projekata za finansiranje.

Informacija sadrži status implementacije projekata po osnovu Programa za 2023. godinu sa do sada postignutim rezultatima i isplaćenim sredstvima i planiranim koracima na sprovođenju monitoringa realizacije projekata na licu mjesta. U dijelu Programa za 2024. godinu dat je pregled prijavljenih i odobrenih projekata, očekivanih rezultata, planirani koraci na implementaciji pojedinačnih projekata od strane preduzeća, kao i podaci o troškovima implementacije programa.

Dodatno, predmetnom Informacijom se daje i kratak osvrt na započete aktivnosti na planu izrade Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji koji će se u cilju dalje kontinuirane implementacije planirati za donošenje u sklopu Programa rada Vlade Crne Gore i Zakona o budžetu Crne Gore za 2026. godinu.

## **2. Okvir za implementaciju Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. i 2024. godinu**

Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu, koji je kreiran u okviru međuresorne saradnje ranijeg Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstva kapitalnih investicija sa Fondom za inovacije Crne Gore, usvojen je na sjednici Vlade Crne Gore 3. avgusta 2023. godine (Zaključci Vlade Crne Gore broj 07-323/23-3890/2 od 3. avgusta 2023. godine).

Za implementaciju Programa, zaključen je 4. avgusta 2023. godine Sporazum o međuresornoj saradnji u implementaciji Programa nadležnih ministarstava sa Fondom za inovacije Crne Gore, koji je, u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 098/23, 102/23, 113/23), inoviran i 8. februara 2024. godine je potpisan Sporazum o međuresornoj saradnji Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstva energetike i rudarstva sa Fondom za inovacije Crne Gore (Zaključci Vlade Crne Gore broj 08-305/24-316/2 od 2. februara 2024. godine).

Program predstavlja finansijski mehanizam za unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih rešenja i novih tehnologija, koje dovode do poboljšanja energetske efikasnosti, uspostavljanja sistema za upravljanje energijom i povećanja upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije.

Finansiranje Programa za 2023. godinu obezbijeđeno je u ukupnom iznosu od 2.500.000,00 € i to: iz nacionalnog budžeta u iznosu od 1.000.000,00 € (Zaključci Vlade Crne Gore broj 07-323/23-3890/2 od 3. avgusta 2023. godine) i iz sredstava Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize (Zaključci Vlade Crne Gore broj 08-305/24-316/2 od 2. februara 2024. godine) u iznosu od 1.500.000,00 €. Finansijska sredstva su za potrebe implementacije prenijeta Fondu za inovacije Crne Gore posebnim rešenjima Ministarstva ekonomskog razvoja (Rešenje broj 002-302/23-5960/4 od 20. septembra 2023. godine i Rešenje broj: 004-305/24-119/8 od 29.03.2024. godine), u skladu sa Sporazumom o međuresornoj saradnji.

U daljem periodu je od strane međuresorne Radne grupe imenovane rešenjem Ministarstva ekonomskog razvoja broj: 004-305/24-119/9 od 09. maja 2024. godine, pripremljen Predlog programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 26. septembra 2024. godine (Zaključci Vlade broj: 10-302/24-5097/3 od 26. septembra 2024. godine).

Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti za 2024. godinu predstavlja kontinuitet i nadogradnju prethodno realizovanih aktivnosti po osnovu Programa iz 2023. godine, uz dodatno unapređenje na osnovu iskustava u implementaciji i preporuka proisteklih iz procesa evaluacije projektnih prijava. U tom smislu, prilikom koncipiranja Programa za 2024. godinu, naročito su uzete u obzir potrebe korisnika za novim tehnologijama u cilju optimizacije procesa proizvodnje i praćenja potrošnje energije, na bazi čega su inovirani prihvatljivi troškovi, kriterijumi evaluacije, posebno sa aspekta doprinosa unapređenju poslovnih procesa i održivosti rezultata projekata. Takođe, Smjernicama za implementaciju i monitoring realizacije projekata dodatno je precizirana procedura izvještavanja od strane korisnika, ocjena postignutih ciljeva i rezultata, kao i preporuke za dalja unapređenja i kontrolu namjenskog trošenja sredstava.

Za realizaciju Programa za 2024. godinu je u skladu sa utvrđenim finansijskim okvirom, opredijeljen budžet u ukupnom iznosu od 2.300.000,00 € iz dva izvora: iz nacionalnog budžeta - Zakon o budžetu Crne Gore za 2024. godinu (Sl.list broj 124/2023 od 31.12.2023), Ministarstvo ekonomskog razvoja, u iznosu od 1.177.140,02 € i po osnovu preostalih neutrošenih sredstava iz Javnog poziva Programa iz 2023. godine, u iznosu od 1.122.859,98 €.

Shodno odredbama Sporazuma o međuresornoj saradnji Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstva energetike i rudarstva sa Fondom za inovacije Crne Gore, a po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 10-302/24-5097/3 od 26. septembra 2024. godine, Ministarstvo ekonomskog razvoja izvršilo je prenos sredstava u iznosu od 1.177.140,02 € na žiro-račun Fonda za inovacije Crne Gore za namjene implementacije Programa za 2024. godinu (Rešenjem br. 004-305/24-119/17 od 12. novembra 2024. godine).

### 3. Status implementacije Programa za 2023. godinu

Programom za 2023. godinu je obuhvaćena podrška za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija koja imaju za cilj povećanje energetske efikasnosti i povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih/čistih izvora, sa posebnim akcentom na uvođenje pametnih/digitalnih rješenja koja doprinose kvalitetnijoj automatizaciji, kontroli tehničkih sistema i proizvodne opreme i boljem upravljanju energijom. Najniži, odnosno najviši iznos bespovratnih sredstava, koji se dodjeljivao po podnosiocu prijave iznosi 80.000,00 €, odnosno 200.000,00 €, pri čemu su se iz bespovratnih sredstava finansirale prihvatljive aktivnosti i troškovi projekta do iznosa od 80% ukupne vrijednosti projekta. Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za 2023. godinu je iznosio 2.500.000,00 €.

Sredstva opredijeljena Programom iskorišćena su za pokrivanje dijela opravdanih troškova projekta, sa obaveznom realizacijom aktivnosti iz sve tri komponente:

1. Nabavka i ugradnja opreme kojom se doprinosi unapređenju energetske efikasnosti i/ili korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije, a što uključuje:
  - Tehničke sisteme kojima se obezbjeđuju uslovi toplotnog i svjetlosnog komfora u objektu neophodni za proces proizvodnje (npr. sistemi grijanja/hlađenja, priprema tople vode, osvjetljenje), kao i energija potrebna za proces proizvodnje (postrojenja za komprimovani vazduh, postrojenja za proizvodnju toplotne/rashladne energije, postrojenja za proizvodnju električne energije ) i/ili
  - Proizvodne mašine, odnosno sredstva za proizvodnju i obradu, namijenjena za profesionalnu upotrebu i u skladu sa prirodom djelatnosti privrednog subjekta, neophodna za realizaciju procesa proizvodnje;
2. Implementaciju pametnih/digitalnih rješenja sa ciljem efikasnijeg korišćenja energije kroz unaprijeđeno upravljanje radom mašina u procesu proizvodnje i tehničkih sistema; i
3. Odgovarajuće jačanje kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije i/ili uvođenje standarda za upravljanje energijom EN ISO 50001.

U okviru implementacije Programa za 2023. godinu, po osnovu Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji koji je realizovan od strane Fonda za inovacije Crne Gore u periodu od 22. septembra do 31. oktobra 2023. godine, dostavljeno je 15 prijava preduzeća iz sektora prerađivačke industrije, a nakon sprovedena dva kruga evaluacije, sa Fondom za inovacije Crne Gore potpisani su Ugovori o sufinansiranju za **7 projekata privrednih subjekata iz sektora prerađivačke industrije u iznosu od 1.289.479,62 €**. Ukupna vrijednost odobrenih projekata za finansiranje iznosi **1.641.738,40 €**, uključujući i sopstveno učešće podnosilaca prijava.

Za dio bespovratne podrške (grantove) ugovoreno je ukupno **1.289.479,62 €** (za 7 projekata), od čega je do 31.08.2025. godine privrednim subjektima iz sektora prerađivačke industrije isplaćeno 1.154.039,00€.

Iznos operativnih troškova (maksimalno do 10% ukupnog budžeta Programa za 2023.) je iznosio **87.660,40€**, što uključuje ugovorena sredstva bruto zarade za jednog zaposlenog za 24 mjeseca u iznosu od 39.660,40 € (od čega je do 31.08.2025. godine isplaćeno 31.100,00€), kao i isplaćena sredstva za rad Komisije za evaluaciju projektnih prijava u iznosu od 12.000,00€ i za ekspertsku podršku za izradu 9 studija opravdanosti u iznosu od 36.000,00 €.

Imajući u vidu da su ukupno ugovorena sredstva za realizaciju Programa za 2023. godinu (uključujući i dio isplaćenih sredstava) iznosila **1.377.140,02 €**, od ukupno opredijeljenih **2.500.000,00 €** za realizaciju Programa za 2023. godinu, preostali iznos sredstava od **1.122.859,98 €** usmjeren je na realizaciju Programa za 2024. godinu.

Kada je u pitanju status implementacije i monitoringa realizacije 7 odobrenih projekata iz Programa za 2023. godinu, jedan projekat je u potpunosti završen i u toku je izrada završnog finansijskog i narativnog izvještaja od strane korisnika granta (*Detaljne informacije i tabelarni pregled statusa odobrenih projekata, postignutih rezultata i isplate po pojedinačnim projektima iz Programa za 2023. godinu, u pratećem Izvještaju Fonda za inovacije Crne Gore o statusu implementacije i monitoringu realizacije Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu - prilog Informacije*).

Po odobrenju navedenih završnih izvještaja od strane Fonda za inovacije, biće angažovano stručno lice (tehnički konsultant) za sprovođenje monitoringa implementacije projekta, a na osnovu Javnog poziva koji je bio raspisan u periodu 29. jul - 21. avgust 2025. godine. Stručno lice biće po istom principu angažovano za svaki projekat iz predmetne programske linije, po isteku implementacije projekta i nakon što Fond odobri završne finansijske i narativne izvještaje.

Svrha angažovanja stručnog lica za monitoring implementacije projekta je da, na osnovu završnog izvještaja i ostale projektne dokumentacije i provjere na licu mjesta, napravi i ocjenu projekta koja bi uključivala:

- ocjenu postignutih rezultata;
- poređenje planiranih aktivnosti i postignutih ciljeva;
- stručno mišljenje i ocjenu o uspješnosti realizacije projekta s obzirom na postignute rezultate;
- davanje preporuka i smjernica za dalja unapređenja.

Cilj angažovanja stručnog lica za monitoring implementacije projekta je i dobijanje ocjene i mišljenja o projektu, koje će Fondu za inovacije omogućiti ocjenu uspješnosti projekta, a korisnicima ukazati na moguća dalja unapređenja.

#### **4. Status implementacije Programa za 2024. godinu**

U fokusu Programa za 2024. godinu za čiju je realizaciju je Fond za inovacije raspisao Javni poziv u periodu od 1. oktobra do 11. novembra 2024. godine, takođe je povećanje energetske efikasnosti i/ili povećana upotreba dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija, poboljšano upravljanje energijom i jačanje kapaciteta osoblja. Najniži, odnosno najviši iznos bespovratnih sredstava koji se može dodijeliti pojedinom podnosiocu prijave i projektu iznosi 50.000,00 €, odnosno 200.000,00 €, uz maksimalan intenzitet pomoći male vrijednosti koja se dodjeljuje u visini do 80% prihvatljivih troškova i ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za 2024. godinu u iznosu 2.300.000,00 €.

Prihvatljivi troškovi Programa obuhvatili su pokriće dijela opravdanih troškova projekta iz sve tri komponente:

1. Nabavka i ugradnja opreme kojom se doprinosi unapređenju energetske efikasnosti i/ili korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije;
2. Implementacija pametnih/digitalnih rešenja koja obezbjeđuju monitoring potrošnje energije i optimizaciju procesa proizvodnje kroz unaprijeđeno upravljanje radom mašina i tehničkih sistema;

3. Odgovarajuće jačanje kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije i/ili uvođenje standarda za upravljanje energijom EN ISO 50001.

U cilju detaljnog predstavljanja uslova učešća, prihvatljivih aktivnosti, načina prijave i procesa evaluacije, Fond za inovacije je u saradnji sa resornim Ministarstvima održao Info dane o Javnom pozivu za učešće u Programu za 2024. godinu, a takođe su u okviru redovnih aktivnosti koje Fond za inovacije sprovodi organizovane online sesije Otvorena vrata svake srijede u periodu trajanja Javnog poziva, tokom kojih su zainteresovani mogli dobiti sve potrebne informacije o Programu i načinu prijave.

Takođe, u skladu sa utvrđenim procedurama Programa za 2024. godinu, od strane Fonda za inovacije je u periodu od 18. oktobra do 15. novembra 2024. godine realizovan međunarodni Javni poziv za odabir eksperata za sprovođenje evaluacije prijave, koji su u okviru ekspertske komisije ocjenjivali prijave u dva kruga i dostavili predlog konačne rang liste projekata za sufinansiranje. Dodatno, u periodu od 27. oktobra do 2. decembra 2024. godine realizovan je i Javni poziv za odabir nezavisnih tehničkih konsultanata sa zadatkom izrade Studija opravdanosti za pojedinačne projekte, u cilju identifikovanja mogućnosti za unapređenje energetske efikasnosti i/ili korišćenje obnovljivih izvora energije u određenom preduzeću. Na Javni poziv prijavljeno je 10 eksperata i svi su zadovoljili definisane uslove.

Po osnovu Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu, pristiglo je ukupno 32 koncepta projekata, od kojih je, nakon administrativne provjere 7 koncepta projekta odbijeno, a 25 je upućeno na međunarodnu evaluaciju od strane tri odabrana nezavisna eksperta, prethodno upisana u bazu evaluatora Fonda i odabrana po osnovu Javnog poziva za odabir eksperata za sprovođenje evaluacije prijave i potvrđena od strane UO Fonda za inovacije. U prvom krugu evaluacije Komisija je ocjenjivala dostavljene koncepte projekata prema utvrđenim kriterijumima izbora. Nakon završenog prvog kruga evaluacije, 14 koncepta projekata zadovoljilo je prag prolaznosti i upućeni su tehničkim konsultantima odabranim na Javnom pozivu za odabir nezavisnih tehničkih konsultanata, u cilju izrade Studija opravdanosti.

Nakon izrade Studija opravdanosti, početkom marta 2025. godine shodno utvrđenoj programskoj proceduri uslijedila je dopuna kompletne dokumentacije od strane podnosioca prijave. Kompletna projektna dokumentacija sa izrađenim budžetima i Studijama opravdanosti je upućena ekspertskoj komisiji na drugu fazu evaluacije. Nakon drugog kruga evaluacije, svih 14 prijava su zadovoljile minimalni prag od 3,50 bodova (*Tabelarni pregled svih prijavljenih/odobrenih projekata za Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu je dat u sklopu Izvještaja Fonda za inovacije o statusu realizacije Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu - prilog Informacije*).

Dakle, nakon sprovedenog drugog kruga evaluacije i konačne ocjene svih projektnih prijedloga formirana je **rang lista sa 14 projekata koji su predloženi i odobreni za finansiranje u vrijednosti od 2.202.070,79 € bespovratnih sredstava** sa kojima je Fond za inovacije Crne Gore potpisao Ugovore o sufinansiranju u periodu jun - jul 2025. godine. Ukupna vrijednost 14 odobrenih projekata za finansiranje iznosi **3.003.094,26 €**, uključujući i sopstveno učešće podnosioca prijave. U okviru navedenih 14 projekata, planirana je modernizacija proizvodnih procesa kao rezultat integracije novih tehnologija, savremenih digitalnih uređaja i pametnih softverskih rešenja, koja doprinose boljem upravljanju energijom, uz obuku i novo zapošljavanje (*Detaljne informacije o projektima i očekivanim rezultatima njihove realizacije po osnovu utvrđene tri komponente Programa, koje uključuju realizaciju aktivnosti za nabavku i ugradnju opreme i pametnih/digitalnih rešenja kojima se doprinosi unapređenju energetske efikasnosti i/ili korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije i odgovarajuće jačanje kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja*

*energijom, sadržane su u pratećem Izvještaju Fonda za inovacije Crne Gore o statusu realizacije Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu - prilog Informacije).*

Realizacija Programa u finansijskom smislu, pored isplate bespovratnih sredstava za korisnike Programa za 2024. godinu (grant) u iznosu **2.202.070,79 €** ugovorenih sredstava, uključuje i operativne troškove (maksimalno do 7% ukupnog budžeta) u iznosu od **93.121,89 €** koji uključuje isplaćene i planirane operativne troškove po osnovu rada Komisije za evaluaciju projektnih prijava (naknada za rad - 19.066,59 € bruto isplaćeno za dva kruga evaluacije); ekspertska podrška za izradu studija opravdanosti odabranih koncepata nakon prve faze izbora (naknada za rad - 63.555,30 € bruto isplaćeno); monitoring namjenske potrošnje sredstava od strane Korisnika (naknada za angažovanje stručnog lica za provjeru na licu mjesta - planirano angažovanje stručnih lica za provjeru na licu mjesta za 7 projekata iz Programa za 2023. godinu i 14 projekata Programa za 2024. godinu (planirani iznos sredstava je 10.500,00 €).

Dakle, ukupan iznos ugovorenih/utrošenih/planiranih sredstava za realizaciju Programa za 2024. godinu iznosi **2.295.192,68 €**.

Dalje praćenje implementacije Programa za 2024. godinu će se sprovoditi u okviru međuresorne saradnje Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za inovacije Crne Gore, putem formirane Radne grupe i dostavljanja Informacije Vladi Crne Gore, na godišnjem nivou.

## **5. Pregled aktivnosti na izradi Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2026. godinu**

Na bazi kontinuirane analize procedure i dinamike implementacije Programa i stečenih iskustava realizacije pojedinačnih projekata po osnovu raspisanih Javnih poziva Programa za 2023. i 2024. godinu, od strane Radne grupe je predloženo donošenje i implementacija Programa na dvogodišnjem nivou. Prethodno se bazira na utvrđenim elementima u procesu implementacije i to: sa aspekta dinamičkog plana sprovođenja pojedinačnih projekata od strane privrednih subjekata, u predviđenom vremenskom trajanju od 6 do 24 mjeseca; specifičnosti sprovođenja procedura javnih nabavki za kupovinu opreme i ugradnje pametnih rešenja, implementacije i sertifikacije standarda, potrebe novog zapošljavanja, čime je i obaveza sprovođenja monitoringa realizacije projekata i kontrole namjenskog korišćenja sredstava predviđena na kraju trajanja svakog od odobrenih projekata, a uzimajući u obzir raspoložive administrativne kapacitete Fonda za inovacije u okviru implementacije i monitoringa projekata.

U kontekstu prethodno izloženog, u Budžetu za 2025. godinu nije bilo finansijskih izdvajanja već će ista u cilju dalje implementacije biti potrebno uvrstiti u Budžet za 2026. godinu. U tom smislu, imajući u vidu da su Sporazumom o međuresornoj saradnji u implementaciji Programa (član 4), nadležna ministarstva u obavezi da obezbjeđuju finansijska sredstva za implementaciju Programa u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu, preporučeno je da se u cilju obezbjeđenja dovoljnog iznosa sredstava za implementaciju, navedeno uzme u obzir prilikom planiranja budžeta za 2026. godinu.

Sa aspekta ugovorenih i utrošenih sredstava za grantove za implementaciju Programa za 2023. godinu i ugovorenih sredstava grantova za implementaciju Programa za 2024. godinu, u ukupnom iznosu od 3.491.550,41 €, a vodeći se činjenicom da je sprovođenje Programa na dvogodišnjem nivou, predložena sredstva za realizaciju Programa za 2026. godinu bi trebala biti obezbijeđena u okvirnom iznosu od 2,5 mil. €.

U daljem procesu rada i aktivnosti koje slijede, međuresorna Radna grupa će naročito razmatrati sprovedene procedure i rokove implementacije Programa za 2023. i 2024. godinu, izazove u realizaciji, analizirati ostvarene rezultate implementacije Programa i razmatrati preporuke za

poboljšanje programa koje će biti formulisane u okviru nalaza stručnih lica/evaluatora projektnih prijava, izvještaja o monitoringu o postignutim rezultatima svakog pojedinačnog projekta i procjeni funkcionalnosti opreme i sistema koji su implementirani kroz Program, sagledati predlog datih preporuka za korisnike i za dalje unapređenje i sl.

Takođe, biće sprovedena detaljna analiza, anketno istraživanje i konsultacije sa privredom u pogledu očekivanih informacija od strane privrednih subjekata koji posluju u sektoru prerađivačke industrije. Sve navedeno će doprinijeti da se pravovremeno eliminišu sve uočene potencijalne barijere i izazovi u implementaciji Programa i obezbijede uslovi za efikasnu implementaciju i što veći broj kvalitetnih projekata i potpuno povlačenje budžetski opredijeljenih sredstava od strane privrednih subjekata iz sektora prerađivačke industrije, u cilju tehnološke modernizacije, unapređenja inovativnosti, energetske efikasnosti i novog zapošljavanja.

Planirano vrijeme završetka izrade Programa za 2026. godinu i usvajanje od strane Vlade Crne Gore je kraj II kvartala 2026. godine.

## **6. Prilog:**

**Prilog:** Izvještaj Fonda za inovacije Crne Gore o statusu implementacije i monitoringu realizacije Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu i Izvještaj o statusu realizacije Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu, broj 1277-1/25 od 12.09. 2025. godine

**Izveštaj o statusu implementacije i monitoringu realizacije Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu**

U okviru implementacije Programa za 2023. godinu, po osnovu Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji koji je realizovan od strane Fonda za inovacije Crne Gore u periodu od 22. septembra do 31. oktobra 2023. godine, dostavljeno je 15 prijava preduzeća iz sektora prerađivačke industrije, a nakon sprovedena dva kruga evaluacije, sa Fondom za inovacije Crne Gore potpisani su Ugovori o sufinansiranju za **7 projekata privrednih subjekata iz sektora prerađivačke industrije u iznosu od 1.289.479,62€**. Ukupna vrijednost odobrenih projekata za finansiranje iznosi **1.641.738,40€**, uključujući i sopstveno učešće podnosilaca prijava.

Za dio bespovratne podrške (grantove) ugovoreno je ukupno **1.289.479,62€** (za 7 projekata), od čega je do 31.08.2025. godine privrednim subjektima iz sektora prerađivačke industrije isplaćeno **1.154.039€**.

Iznos operativnih troškova (maksimalno do 10% ukupnog budžeta Programa za 2023.) je iznosio **87.660,40€**, što uključuje ugovorena sredstva bruto zarade za jednog zaposlenog za 24 mjeseca u iznosu od 39.660,40 € (od čega je do 31.08.2025. godine isplaćeno 31.100€), kao i isplaćena sredstva za rad Komisije za evaluaciju projektnih prijava u iznosu od 12.000,00 € i za ekspertsku podršku za izradu 9 studija opravdanosti u iznosu od 36.000,00€.

Imajući u vidu da su ukupno ugovorena sredstva za realizaciju Programa za 2023. godinu (uključujući i dio isplaćenih sredstava) iznosila **1.377.140,02€**, od ukupno opredijeljenih **2.500.000,00€** za realizaciju Programa za 2023. godinu, preostali iznos sredstava od **1.122.859,98€** usmjeren je na realizaciju Programa za 2024. godinu.

Kada je u pitanju status implementacije i monitoring realizacije 7 odobrenih projekata, jedan projekat je u potpunosti završen i u toku je izrada završnog finansijskog i narativnog izvještaja od strane korisnika granta. Po odobrenju navedenih izvještaja od strane Fonda, biće angažovano stručno lice za monitoring implementacije projekta. Stručno lice biće po istom principu angažovano za svaki projekat iz predmetne programske linije, po isteku implementacije projekta i nakon što Fond odobri završne finansijske i narativne izvještaje.

Svrha angažovanja stručnog lica za monitoring implementacije projekta je da, na osnovu završnog izvještaja i ostale projektne dokumentacije i provjere na licu mjesta, napravi i ocjenu projekta koja bi uključivala:

- ocjenu postignutih rezultata;
- poređenje planiranih aktivnosti i postignutih ciljeva;
- stručno mišljenje i ocjenu o uspješnosti realizacije projekta s obzirom na postignute rezultate;
- davanje preporuka i smjernica za dalja unapređenja.

Cilj angažovanja stručnog lica za monitoring implementacije projekta je i dobijanje ocjene i mišljenja o projektu, koje će Fondu za inovacije omogućiti ocjenu uspješnosti projekta, a korisnicima ukazati na moguća dalja unapređenja.

U nastavku tabelarni prikaz monitoringa realizacije projekata po osnovu Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu.

**Tabela 1. Status odobrenih projekata Programa za 2023. godinu**

| R.B. | Nosilac projekta        | Naziv projekta                            | Opis projekta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Period realizacije                                                                   | Ukupna vrijednost projekta | Iznos odobrenog granta | Učešće Korisnika granta | Postignuti rezultati                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------|-------------------------|-------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1    | "Aleksić 3D" doo Berane | <b>Nabavka novog toplovazdušnog kotla</b> | Projekat ima za cilj nabavku i instalaciju novog toplovazdušnog kotla namijenjenog proizvodnji peleta. Očekuje se da će primjena ovog kotla značajno unaprijediti energetske efikasnost proizvodnog procesa, s obzirom na to da kotao koristi obnovljive izvore energije, kao što je nezagađena drvena sječa. U cilju uspostavljanja efikasnog sistema za upravljanje energijom, | (14mjeseci)<br>*<br>15/07/2024<br>-<br>01/10/2025<br><br>*anexom produžen inicijalno | 213.786,00€                | 171.028,80€            | 42.757,20€              | Grant je realizovan u potpunosti. Nabavljen je pomenuti kotao i u toku su radovi na ugradnji istog. Tražena je prolongacija inicijalno ugovorenog roka projekta obzirom da je Korisnik granta uložio dodatna sopstvena sredstva u kupovinu dodatne opreme - sušare, čija je ugradnja morala prethoditi ugradnji kotla. Do sredine oktobra se |

|   |                           |                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                               |             |             |            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---|---------------------------|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------|-------------|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                           |                                                                     | planirano je da zaposleni pohađaju obuku na radnom mjestu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ugovoreni rok                                 |             |             |            | očekuje dostavljanje završnog izvještaja od strane korisnika, nakon čega bi, ukoliko isti bude odobren, krajem oktobra mjeseca moglo da se angažuje stručno lice.                                                                                                                                                                   |
| 2 | "Remid Vis" doo Podgorica | Crna Gora zelena proizvodnja: Liderstvo kroz inovaciju i efikasnost | Cilj ovog projekta je nabavka i instalacija mašina koje će poboljšati energetska efikasnost i omogućiti korišćenje obnovljivih izvora energije, kao i primjenu pametnih i digitalnih rješenja, što podrazumijeva nabavku i ugradnju kompjuterski CNC upravljanog struga i kompjuterski upravljane CNC mašine za umjeravanje alata sa dodatnom opremom, namijenjena za profesionalnu upotrebu i u skladu sa prirodom djelatnosti privrednog subjekta. Planirana je i implementacija pametnih/digitalnih rješenja Solid Works i Solid Cam (softverski paketi) sa ciljem efikasnijeg korišćenja energije kroz unaprijeđeno upravljanje radom mašina u procesu proizvodnje, kao i jačanje kapaciteta, odnosno obuka zaposlenih, u dijelu upravljanja mašinom, softverima, energijom i za unaprjeđenje EN ISO 50001 standarda. | (24 mjeseca)<br>21/06/2024<br>-<br>21/06/2026 | 250.000,00€ | 200.000,00€ | 50.000,00€ | Grant je realizovan u potpunosti. Nabavljena je sva budžetom planirana oprema i u toku su obuke zaposlenih. Prije narednog redovnog izvještavanja, koje se očekuje na kraju godine, Fond će procijeniti da li je potrebno skratiti inicijalno ugovoreni rok, obzirom da su sve nabavke sprovedene u prvoj polovini ugovorenog roka. |

|   |                          |                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                   |             |             |            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---|--------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-------------|-------------|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3 | "A.R. - Wood" doo Berane | Pametno upravljanje energijom za održivu privredu | <p>Krajnji cilj projekta je unaprijeđenje energetske efikasnosti u proizvodnom procesu i povećanje stepena iskorišćenosti resursa što podrazumijeva zamjenu postojećih mašina na proizvodnoj liniji i ugradnju automatske linije, uz sistem za nadgledanje i optimizaciju potrošnje električne energije. Planirana je nabavka i ugradnja višelisne pile sa tri testere, linije za automatsko rezanje širokih komada, automatske linije za dužinsko spajanje, odnosno sredstva za proizvodnju i obradu, namijenjena za profesionalnu upotrebu i u skladu sa prirodom djelatnosti privrednog subjekta, neophodna za realizaciju procesa proizvodnje. Pored toga, dva novozaposlena radnika će biti angažovana koja će se baviti poslovima upravljanja energijom.</p> | (18 mjeseca)<br><br>01/07/2024<br>-<br>01/01/2026 | 258.554,80€ | 195.200,00€ | 63.354,80€ | <p>U pogledu planiranih nabavki, nabavljena je i instalirana sledeća vrsta opeme:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) linija za automatsko rezanje širokih komada koja ima integrisana digitalna rjesenja - touchscreen interfejs preko kojeg se upravlja masinom;</li> <li>2) ventilacioni sistem za prikupljanje drvnog otpada iz novih i postojećih masina;</li> <li>3) višelisna pila sa pametnim navodjenjem-laserskim navodjenjem i digitalnim komandama rasijska po dužini više elemenata istovremeno na zadate optimalne mjere.</li> </ol> <p>Ugovorena je nabavka digitalnih frekventnih regulatora, kao i uređaja za automatsku kompenzaciju reaktivne energije. Na realizaciji projekta angažovana su dva novozaposlena lica, kako je i planirano. Menadžer upravljanja energijom zaposlen je u prvom mjesecu, kako je i predviđeno dinamičkim planom, dok je energetski tehničar</p> |
|---|--------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-------------|-------------|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|   |                        |                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                               |             |             |            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---|------------------------|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------|-------------|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                        |                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                               |             |             |            | angažovan malo prije planiranog roka (u šestom umjesto u sedmom mjesecu).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 4 | "METRON" doo Podgorica | Unapređenje proizvodnog procesa i uvođenje mjera energetske efikasnosti | <p>Projektom će se modernizovati proizvodni proces putem automatizacije rada korišćenjem SMART tehnologije kroz nabavku novih mašina, a veći dio utroška električne energije će biti pokriveno izgradnjom solarne elektrane. Planirana je nabavka i ugradnje dvoglave rezalice sa elektronikom i mašine za podrezivanje profila, odnosno sredstva za proizvodnju i obradu, namijenjena za profesionalnu upotrebu i u skladu sa prirodom djelatnosti privrednog subjekta, neophodna za realizaciju procesa proizvodnje.</p> <p>U okviru projekta planirano je jačanje kapaciteta, odnosno obuka zaposlenih, u dijelu upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije, kao i zapošljavanje dva nova lica će biti angažovana na poslovima angažuju za rad na sprovođenju projekta i upravljanja energijom.</p> | (14 mjeseci)<br>01/09/2024<br>-<br>01/11/2025 | 254.006,07€ | 199.978,98€ | 54.027,09€ | <p>Raspisan je postupak za nabavku opreme - mašine za obradu ALU i PVC profila, kao i mašine za rezanje AKS. Postupak je uspješno završen i potpisan je ugovor sa prvorangiranim dobavljačem, firmom iz Srbije uz uplatu avansa od 30% ugovorene vrijednosti. Raspisan je i postupak za projektovanje i instalaciju solarne elektrane, koji je takođe uspješno završen uz potpisan ugovor sa prvorangiranim dobavljačem, firmom iz Podgorice "Lars fire", po osnovu kojeg je uplaćen avans 60% ugovorene vrijednosti. Zaposlena su dva nova lica će biti angažovana na poslovima sprovođenja projekta i upravljanja energijom.</p> |
| 5 | "FML" doo Nikšić       | Povećanje energetske efikasnosti                                        | Opšti cilj projekta je nabavka i instalacija fotonaponskih sistema uz prateću opremu (izgradnja solarne elektrane na                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | (13 mjeseci)<br>01/07/2024<br>-               | 206.789,76€ | 165.431,81€ | 41.357,95€ | Grant je realizovan u potpunosti. Nabavljena je sva budžetom planirana oprema i zaposlena su dva nova                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|   |                                         |                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                     |             |             |            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                         | <b>objekata<br/>mljekare</b>                                                                                       | <p>krovu objekta) i izrada softvera za monitoring potrošnje energije.</p> <p>Planirana je implementacija pametnih/digitalnih rješenja, izrada softvera i programiranje MES sistema (Manufacturing Execution System), kao i implementacija standarda za upravljanje energijom EN ISO 50001 i jačanje kapaciteta, odnosno obuka zaposlenih, u dijelu upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije.</p> <p>Time će se poboljšati energetska efikasnost objekta kroz lokalnu proizvodnju i podmirivanje sopstvenih potreba za električnom energijom.</p> <p>Predviđena je obuka trenutno zaposlenih, ali i zapošljavanje dva novozaposlena lica koja se angažuju za rad na sprovođenju projekta i na poslovima upravljanja energijom.</p> | <p>01/09/2025</p> <p>* anexom produžen inicijalno ugovoreni rok</p> |             |             |            | <p>radnika. Tražena je prolongacija inicijalno ugovorenog roka zbog kašnjenja/dugog čekanja na neophodne dozvole Cedis-a koje su potrebne kako bi se elektrana mogla staviti u funkciju. Svakako, do 15.09.2025. se očekuje dostavljanje završnog izvještaja od strane korisnika, nakon čega bi se, ukoliko isti bude odobren, krajem tekućeg mjeseca moglo angažovati stručno lice.</p> |
| 6 | <b>"DODING"<br/>doo<br/>Danilovgrad</b> | <b>INODO -<br/>Uvođenje nove<br/>tehnologije u<br/>preradu i<br/>uvođenje mjera<br/>energetske<br/>efikasnosti</b> | <p>Svrha projekta je modernizacija proizvodnog procesa i uštede u potrošnji električne energije kroz nabavku novih modernih mašina i izgradnju solarne elektrane.</p> <p>Planirana je nabavka i ugradnja CNC kontrolisane automatske mašine za oštrenje zubaca</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>(24<br/>mjeseca)</p> <p>01/07/2024<br/>-<br/>01/07/2026</p>      | 261.301,73€ | 200.000,00€ | 61.301,73€ | <p>Planirani rezultati za prvih 12 mjeseci su postignuti u skladu sa kompletnom prijavom i odnose se na sljedeće:</p> <p>1) nabavka SMART i remote CNC mašine za kantovanje drveta koja je dovela do uštede u radnoj snazi i</p>                                                                                                                                                         |

|   |                                |            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                            |             |             |            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---|--------------------------------|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|-------------|-------------|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                |            | <p>cirkularnih testera i mašine za kantovanje i projektovanje, namijenjene za profesionalnu upotrebu i u skladu sa prirodom djelatnosti privrednog subjekta, neophodna za realizaciju procesa proizvodnje i postrojenja za proizvodnju električne energije, kao i implementacija pametnih/digitalnih rješenja uz izgradnju solarne elektrane sa ciljem efikasnijeg korišćenja energije kroz unaprijeđeno upravljanje radom mašina u procesu proizvodnje</p> <p>Na poslovima upravljanja energijom će raditi dva novozaposlena lica, koja se angažuju za rad na sprovođenju projekta i na poslovima upravljanja energijom.</p> |                                                            |             |             |            | <p>preusmjeravanja na terenske poslove, uštede u potrošnji, smanjenju grešaka u obradi i škarta, što je rezultiralo prvenstveno poboljšanim kvalitetom obrade i uštedom u vremenu, ljudstvu, utrošku energije i smanjenju škarta na nulu;</p> <p>2) nabavku CNC kontrolisane automatske mašine za oštrenje zubaca cirkularnih testera sa karbidnim vrhom, sa mokrim brušenjem i kompletnim oklopom (mašina je instalirana u postrojenju u Bandićima u februaru);</p> <p>3) projektovanje i instalaciju solarne elektrane na postrojenju.</p> <p>Od samog početka projekta, od avgusta 2024. godine, zaposlena su dva nova radnika.</p> |
| 7 | "Monte Grande Winery" doo Zeta | WinEEnergy | <p>Projekat ima za cilj modernizaciju industrijskog procesa u preradi i proizvodnji vina od grožđa, te uvođenje energetski efikasne tehnologije. Planirana je nabavka i ugradnja monobloka za pakovanje vina i mini laboratorije za uzorkovanje namijenjene za profesionalnu</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>(24 mjeseca)</p> <p>15/07/2024<br/>-<br/>15/07/2026</p> | 197.300,04€ | 157.840,03€ | 39.460,01€ | <p>Monoblok za punjenje flaša je nabavljen, ali još uvijek nije stavljen u funkciju iz razloga što dobavljač opreme (iz Hrvatske) treba da pošalje svoje inženjere koji moraju instalirati opremu i izvršiti testno puštanje u rad, kao i obučiti za rukovanje</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|                |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                     |                     |                   |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|-------------------|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                |  |  | upotrebu u skladu sa prirodom djelatnosti privrednog subjekta, kao i implementacija pametnih rješenja kroz instalaciju postrojenja za proizvodnju električne energije (solarne elektrane), sa ciljem efikasnijeg korišćenja energije kroz unaprijeđeno upravljanje radom mašina u procesu proizvodnje. Na ovim poslovima će biti angažovana dva novozaposlena lica. |                     |                     |                   |  | zaposlene iz firme, jer se jedino na taj način priznaje garancija na opremu. Dogovoreno je da se ove planirane aktivnosti sprovedu u toku oktobra. Instalirana je solarna elektrana u maju mjesecu i izvršeno je probno testiranje - elektrana proizvodi struju, nakon čega je predat zahtjev "Distribuciji", kako bi se odobrilo priključenje elektrane na elektro distributivnu mrežu. Zaposlena su dva nova radnika, kako je i planirano. |
| <b>Ukupno:</b> |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>1.641.738,40</b> | <b>1.289.479,62</b> | <b>352.258,78</b> |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

**Tabela 2. Isplate po osnovu projekata Programa za 2023. godinu**

| Naziv projekta                                                      | Podnosilac prijave         | UKUPNO isplaćeno | UKUPNO preostalo za isplatu |
|---------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------|-----------------------------|
| Implementacija novog toplovazdušnog kotla za proizvodnju peleta     | ALESIĆ 3D d.o.o. BERANE    | 171.028,80€      | /                           |
| Crna Gora zelena proizvodnja: Liderstvo kroz inovaciju i efikasnost | REMID VIS d.o.o. PODGORICA | 200.000,00€      | /                           |
| Pametno upravljanje energijom za održivu privredu                   | A.R. - WOOD d.o.o. BERANE  | 132.328,81€      | 62.871,17€                  |

|                                                                                     |                                  |                      |                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|----------------------|--------------------|
| Unapređenje proizvodnog procesa i uvođenje mjera energetske efikasnosti             | METRON d.o.o. PODGORICA          | 171.251,70€          | 28.727,30€         |
| Povećanje energetske efikasnosti objekata mljekare                                  | FML d.o.o. NIKŠIĆ                | 165.431,81€          | /                  |
| INODO - Uvođenje nove tehnologije u preradu i uvođenje mjera energetske efikasnosti | DODING d.o.o. PODGORICA          | 165.897,95€          | 34.102,05€         |
| WinEEnergy                                                                          | WINERY KNEŽEVIĆ d.o.o. PODGORICA | 148.099,93€          | 9.740,10€          |
|                                                                                     |                                  | <b>1.154.039,00€</b> | <b>135.440,62€</b> |

### **Izveštaj o statusu realizacije Javnog poziva za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu**

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 26. septembra 2024. godine, usvojila međuresorni **Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu**. Riječ je o zajedničkom programu Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstva energetike, koji implementira Fond za inovacije Crne Gore, a čiji je fokus na unapređenju energetske efikasnosti u prerađivačkoj industriji, uz upotrebu savremenih tehnologija. Program odslikava sinergiju politike inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije (S3), pozicionirajući se kao jedna od ključnih S3 inicijativa i potvrda da kada je u pitanju podrška države, kvalitetna koordinacija sektorskih politika kroz kontinuiranu međuresornu saradnju uvijek kreira dodatnu vrijednost za privredu.

Ovaj Program predstavlja kontinuitet i nadogradnju prethodno realizovanih aktivnosti po osnovu Programa iz 2023. godine, uz dodatno unapređenje na osnovu iskustava u implementaciji i preporuka proisteklih iz procesa evaluacije projektnih prijava.

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za unapređenje energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu je 2.300.000,00 €, a sredstva za realizaciju Programa podržana su iz dva izvora, i to:

- Nacionalni budžet-Zakon o budžetu Crne Gore za 2024. godinu (Sl.list broj 124/2023 od 31.12.2023) Org.kod 40901–Ministarstvo ekonomskog razvoja, Program 15 030 Industrijski i regionalni razvoj, Potprogram 15 030 007 Programski okvir za unapređenje konkurentnosti industrije i

sveukupnog regionalnog razvoja, Aktivnost 15 030 007 001 Program za razvoj i unapređenje prerađivačke industrije, 431-9 Ostali transferi institucijama u iznosu od 1.177.140,02 € i

- Preostala neutrošena sredstva po osnovu prethodnog Javnog poziva Programa iz 2023. godine, u ukupnom iznosu od 1.122.859,98 € (Tekuća budžetska rezerva -IPA III paket direktne budžetske podrške EK Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize, preostala sredstva od 1.500.000€, koja su prenijeta Fondu za inovacije Crne Gore (Zaključak Vlade 08-305/24-316/2 od 2. februara 2024. godine).

Po osnovu **Zaključka Vlade Crne Gore br. 10-302/24-5097/3 od 26. septembra 2024. godine** realizovano je sljedeće:

- Po osnovu **Rješenja br. 004-305/24-119/17 od 12. novembra 2024. godine**, Ministarstvo ekonomskog razvoja izvršilo je prenos sredstava u iznosu od 1.177.140,02 € na žiro-račun Fonda za inovacije Crne Gore za namjene implementacije Programa.
- Fond za inovacije Crne Gore raspisao je 1. oktobra 2024. godine **Javni poziv za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji**: <https://fondzainovacije.me/programi/podsticanje-inovacija-u-funkciji-energetske-efikasnosti-u-industriji/>

Javni poziv je bio otvoren do 11. novembra 2024. godine, a neophodna dokumentacija za prijavu objavljena je na sajtu Fonda za inovacije Crne Gore. Glavni cilj ovog Programa jeste povećanje energetske efikasnosti i/ili povećana upotreba dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija. Pravo učešća u Programu imala su mikro, mala i srednja preduzeća čija je pretežna djelatnost registrovana u sektoru prerađivačke industrije u Centralnom registru privrednih subjekata, najkasnije do 31.12.2022. godine, i koji ispunjavaju sve uslove propisane Javnim pozivom. Iznos bespovratnih sredstava koji se mogao dodijeliti pojedinačnom podnosiocu prijave i projektu iznosio je od 50.000 € do 200.000 €. Maksimalan intenzitet pomoći male vrijednosti koja se dodjeljuje u okviru ovog Javnog poziva je do 80% prihvatljivih troškova.

Kako bi detaljno predstavio uslove učešća, prihvatljive aktivnosti, način prijave i proces evaluacije Fond za inovacije je u saradnji sa Ministarstvom ekonomskog razvoja i Ministarstvom energetike održao **Info dane o Javnom pozivu za učešće u Programu**:

- Podgorica, 10. oktobra 2024. godine, u prostorijama Privredne komore;
- Bijelo Polje, 17. oktobra 2024. godine, u prostorijama Opštine Bijelo Polje.

Osim Info dana, Fond za inovacije je organizovao online sesije *Otvorena vrata* svake srijede počevši od 16. oktobra 2024. godine do 11. novembra 2024. godine tokom su zainteresovani mogli dobiti sve potrebne informacije o Programu i načinu prijave.

U skladu sa Programom, Fond je 18. oktobra 2024. godine raspisao **Javni poziv za odabir eksperata za sprovođenje evaluacije prijave**, koji su u okviru ekspertske komisije ocjenjivali prijave u dva kruga i dostavili predlog konačne rang liste projekata za sufinansiranje. Rok za dostavljanje prijave je bio do 15. novembra 2024. godine. Dodatno, 27. oktobra 2024. godine raspisan je i **Javni poziv za odabir nezavisnih tehničkih**

**konsultanata** sa rokom do 2. decembra 2024. godine, čiji je zadatak bio izrada studija opravdanosti za pojedinačne projekte, koje su imale za cilj da identifikuju mogućnosti za unapređenje energetske efikasnosti i/ili korišćenje obnovljivih izvora energije u određenom preduzeću. Na ovaj Javni poziv prijavljeno je deset eksperata i svi su zadovoljili definisane uslove.

Do 11. novembra 2024. godine, kada je zatvoren Javni poziv za učešće u Programu za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, pristiglo je ukupno 32 koncepta projekata, od kojih je, nakon administrativne provjere sedam koncepta projekta odbijeno, a 25 je upućeno na međunarodnu evaluaciju koju čine tri odabranja nezavisna eksperta, prethodno upisana u bazu evaluatora Fonda i potvrđena od strane UO Fonda za inovacije. U prvom krugu evaluacije Komisija je ocjenjivala dostavljene koncepte projekata prema utvrđenim kriterijumima izbora. Nakon završenog prvog kruga evaluacije, 14 koncepta projekata zadovoljilo je prag prolaznosti i upućeni su odabranim tehničkim konsultantima u cilju izrade Studija opravdanosti.

Nakon izrade Studija opravdanosti, početkom marta 2025. godine uslijedila je dopuna kompletne dokumentacije od strane podnosioca prijava. Kompletna projektna dokumentacija sa izrađenim budžetima i Studijama opravdanosti je upućena ekspertskoj komisiji na drugu fazu evaluacije. Nakon drugog kruga evaluacije, svih 14 prijava su zadovoljile minimalni prag od 3,50 bodova (*Tabela 1. Pregled svih prijavljenih projekata za Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu*).

**Tabela 1. Pregled svih prijavljenih projekata za Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu**

| R.B. | Naziv aplikanta                                                                | Regija | Naziv projekta                                                             | Status  | Obrazloženje                                                  |
|------|--------------------------------------------------------------------------------|--------|----------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------------------------------------------|
| 1    | "MALJAT STONE" A.D.<br>DANILOVGRAD                                             | Centar | Unapređenje inovativnosti i energetske efikasnosti u preradi kamena        | Odobren | Predložen za finansiranje                                     |
| 2    | DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE "MIT - BERANE" D.O.O. BERANE           | Sjever | Unapređenje energetske efikasnosti u drvnoj industriji                     | Odbijen | Koncept projekta u prvom krugu ocijenjen ocjenom nižom od 3,5 |
| 3    | DRUŠTVO ZA TRGOVINU, UGOSTITELJSTVO, TURIZAM I USLUGE "GOLBI" D.O.O. PODGORICA | Centar | Unapređenje inovativnosti i energetske efikasnosti štampe kroz unapređenje | Odobren | Predložen za finansiranje                                     |

|   |                                                                                                                        |        |                                                                                                                     |         |                               |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-------------------------------|
|   |                                                                                                                        |        | energetske efikasnosti                                                                                              |         |                               |
| 4 | "NOBLEWOOD ADRIATIC" D.O.O. NIKŠIĆ                                                                                     | Centar | Podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji                                                | Odbijen | Administrativno neprihvatljiv |
| 5 | "BEKOM CO" DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU PODGORICA                                                               | Centar | Modernizacija proizvodnih procesa i implementacija mjera energetske efikasnosti                                     | Odobren | Predložen za finansiranje     |
| 6 | D.O.O."AGRO" - BIJELO POLJE                                                                                            | Sjever | Dekarbonizacija i unapređenje poslovanja u sektoru proizvodnje hrane                                                | Odbijen | Administrativno neprihvatljiv |
| 7 | D.O.O. "INMES-MARK" POSLOVNO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE NIKŠIĆ                                            | Centar | INMES CLEAN ENERGY Modernizacija i standardizacija proizvodnje mesa i uvođenje vlastitih izvora obnovljive energije | Odobren | Predložen za finansiranje     |
| 8 | DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET ROBA I USLUGA EXPORT - IMPORT "GORA STIL" DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU PODGORICA | Centar | AutoGoraSol - Automatizacija proizvodnog procesa i obezbjeđenje vlastitog izvora obnovljive energije                | Odobren | Predložen za finansiranje     |
| 9 | DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE, EXPORT IMPORT "BORDID" D.O.O. PODGORICA                                       | Centar | Energetska efikasnost u Bordid d.o.o.                                                                               | Odobren | Predložen za finansiranje     |

|    |                                                                                                                        |        |                                                                                                                                     |         |                                                               |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------------------------------------------|
| 10 | DRUŠTVO OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "JASEN" PLJEVLJA SA                                                                   | Sjever | InnoWood: Pametno upravljanje energijom u drvnoj proizvodnji                                                                        | Odobren | Predložen za finansiranje                                     |
| 11 | DRUŠTVO OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "TIMBER KING MONTENEGRO" ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE, EXPORT - IMPORT - ROŽAJE SA | Sjever | Investicija u moderne sisteme za kompenzaciju reaktivne i proizvodnju reaktivne energije uz korišćenje najnovijih softverskih alata | Odobren | Predložen za finansiranje                                     |
| 12 | DRUŠTVO KONSALTING, MARKETING I INŽENJERING "FIN-ING" D.O.O. PODGORICA ZA                                              | Centar | EcoPowerPro-unaprijeđenje energetske efikasnosti i proizvodnih procesa                                                              | Odbijen | Administrativno neprihvatljiv                                 |
| 13 | PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU I PROMET PREHRAMBENIH PROIZVODA "INPEK" A.D. PODGORICA                                        | Centar | INPEK Projekt za optimizaciju potrošnje energije i primjenu pametnih tehnologija u prerađivačkoj industriji                         | Odbijen | Administrativno neprihvatljiv                                 |
| 14 | DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, TRGOVINU, EXPORT-IMPORT I USLUGE "TAPACIR KURTI" D.O.O. ULCINJ ZA                              | Jug    | InoDesignKURTI - Inovacije i obnovljivi izvori energije u proizvodnji                                                               | Odbijen | Koncept projekta u prvom krugu ocijenjen ocjenom nižom od 3,5 |
| 15 | DRUŠTVO OGRANIČENOM SA                                                                                                 | Sjever | WATERPOWER – Modernizacija                                                                                                          | Odobren | Predložen za finansiranje                                     |

|    |                                                                                                                                        |        |                                                                                               |         |                                                                        |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------------------------------------------------|
|    | ODGOVORNOŠĆU<br>"WATER GROUP"<br>KOLAŠIN                                                                                               |        | proizvodne linije i<br>uvođenje vlastitog<br>sistema za<br>proizvodnju<br>obnovljive energije |         |                                                                        |
| 16 | DRUŠTVO SA<br>OGRANIČENOM<br>ODGOVORNOŠĆU<br>"MIKRO-MONT" D.O.O.<br>BIJELO POLJE                                                       | Sjever | Poboljšanje<br>efikasnosti u<br>proizvodnji                                                   | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |
| 17 | D.O.O. "STOLAR" ZA<br>PROIZVODNJU, PROMET I<br>USLUGE - NIKŠIĆ                                                                         | Centar | Woodworker                                                                                    | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |
| 18 | DRUŠTVO SA<br>OGRANIČENOM<br>ODGOVORNOŠĆU<br>"ŠIMŠIĆ - MONTMILK" ZA<br>PROIZVODNJU, PROMET I<br>USLUGE, EXPORT -<br>IMPORT DANILOVGRAD | Centar | Energetska<br>efikasnost -<br>Mljekara Lazine                                                 | Odobren | Predložen za<br>finansiranje                                           |
| 19 | PRIVREDNO DRUŠTVO<br>"EKO - VLADOŠ" D.O.O.<br>KOLAŠIN                                                                                  | Sjever | Nova energetska<br>rješenja za održivu<br>proizvodnju                                         | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |
| 20 | D.O.O. "LLUCKA ORGANIC<br>EXTRA VIRGIN OLIVE OIL"<br>TUZI                                                                              | Centar | Energija Extra<br>Djevičanskog<br>Maslinovog Ulja                                             | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |
| 21 | "GARMIN" D.O.O.<br>DANILOVGRAD                                                                                                         | Centar | ReNewGarmin -<br>Izvor obnovljive<br>energije i<br>automatizacija<br>proizvodnje              | Odbijen | Administrativno<br>neprihvatljiv                                       |

|    |                                                                                                     |        |                                                                                                |         |                                                                        |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------------------------------------------------|
| 22 | DRUŠTVO ZA<br>PROIZVODNJU I USLUGE<br>"ŠLJUKIĆ CO" D.O.O.<br>NIKŠIĆ                                 | Centar | Energetska<br>Efikasnost -<br>Mljekara Srna                                                    | Odobren | Predložen za<br>finansiranje                                           |
| 23 | DRUŠTVO SA<br>OGRANIČENOM<br>ODGOVORNOŠĆU "D&B<br>GROUP" BERANE                                     | Sjever | Jačanje održivosti<br>kroz mjere<br>energetske<br>efikasnosti                                  | Odbijen | Administrativno<br>neprihvatljiv                                       |
| 24 | "NERA" DRUŠTVO ZA<br>PROIZVODNJU PRERADU<br>PROMET I USLUGE D.O.O.<br>ŠIPČANIK-TUZI                 | Centar | Energy Fruit                                                                                   | Odobren | Predložen za<br>finansiranje                                           |
| 25 | "SESMETAL" D.O.O. ZA<br>PROIZVODNJU,<br>TRGOVINU I USLUGE<br>EXPORT- IMPORT - ULCINJ                | Jug    | Program za<br>podsticanje<br>inovacija u funkciji<br>energetske<br>efikasnosti u<br>industriji | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |
| 26 | DRUŠTVO SA<br>OGRANIČENOM<br>ODGOVORNOŠĆU<br>"LAMEX" DANILOVGRAD                                    | Centar | Unaprjeđenje<br>energetske<br>efikasnosti u fabrici<br>"Lamex"                                 | Odobren | Predložen za<br>finansiranje                                           |
| 27 | "HAKANTO" DRUŠTVO ZA<br>PROIZVODNJU,<br>TRGOVINU I USLUGE<br>D.O.O. - NIKŠIĆ                        | Centar | HAKANTO<br>ENERGETSKI<br>EFIKASAN                                                              | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |
| 28 | DRUŠTVO ZA<br>PROIZVODNJU, PROMET I<br>USLUGE, EXPORT -<br>IMPORT "SK LAND-<br>INVEST" D.O.O. KOTOR | Jug    | StoriaDiEnergia -<br>Agro solar i<br>inovativna<br>laboratorija za<br>proizvodnju vina         | Odbijen | Administrativno<br>neprihvatljiv                                       |
| 29 | DRUŠTVO SA<br>OGRANIČENOM<br>ODGOVORNOŠĆU                                                           | Centar | Podsticanje<br>energetske<br>efikasnosti Valepek<br>Company doo                                | Odobren | Predložen za<br>finansiranje                                           |

|    |                                                                          |        |                                                                                                                                                                                           |         |                                                                        |
|----|--------------------------------------------------------------------------|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------------------------------------------------|
|    | "VALPEK COMPANY"<br>DANILOVGRAD                                          |        |                                                                                                                                                                                           |         |                                                                        |
| 30 | DRUŠTVO ZA<br>PROIZVODNJU, TRGOVINU<br>I USLUGE "ELIT LES" DOO<br>NIKŠIĆ | Centar | ElitPower -<br>Uvođenje<br>obnovljivih izvora<br>energije i inovacija<br>u proizvodnji                                                                                                    | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |
| 31 | "MIANJA" D.O.O. CETINJE                                                  | Centar | Adaptacija sistema<br>termotehnike u<br>cilju povećanja<br>energetske<br>efikasnosti i<br>nabavke opreme za<br>unutrašnji<br>transport u cilju<br>poboljšanja uslova<br>rada i poslovanja | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |
| 32 | DRUŠTVO SA<br>OGRANIČENOM<br>ODGOVORNOŠĆU<br>"FALCON GROUP"<br>PODGORICA | Centar | Povećanje<br>energetske<br>efikasnosti<br>proizvodnog<br>pogona Falcon<br>Group                                                                                                           | Odbijen | Koncept projekta u<br>prvom krugu<br>ocijenjen ocjenom<br>nižom od 3,5 |

Na osnovu konačne ocjene svih projektnih prijedloga formirana je rang lista sa 14 projekata koji su predloženi za finansiranje. Fond za inovacije Crne Gore je 19. maja 2025. godine kontaktirao podnosiocce pozitivno ocijenjenih projektnih prijava radi pregovora, odnosno usaglašavanja dinamičkih uslova sprovođenja projekta. Pregovori su se odnosili na finansijski, pravni i sadržajni dio projektnih prijedloga, uvažavajući stav i preporuke Komisije za evaluaciju projektnih prijava, i rezultirali su potpisivanjem svih 14 projekata u periodu jun – jul 2025. godine ukupne vrijednosti bespovratnih sredstava od **2.202.070,79 € (više informacija u Tabeli 2).**

Realizacija Programa je podrazumijevala sljedeće kategorije troškova:

1. Bespovratna sredstva za Korisnike Programa (grant) – **ugovoreno je 2.202.070,79€ za 14 projekata;**

2. Operativnu podršku Fondu za inovacije Crne Gore u implementaciji Programa (bruto zaradu za 1 projektnog asistenta) – **do sada nisu utrošena sredstva iz ove kategorije;**
3. Unapređenje operativnog sistema Fonda za inovacije Crne Gore, u svrhu prilagođavanja potrebama Programa (nabavka usluge) – **do sada nisu utrošena sredstva iz ove kategorij;**
4. Rad Komisije za evaluaciju projektnih prijava (naknada za rad); - **19.066,59 € bruto isplaćeno za rad Komisije (za dva kruga evaluacije);**
5. Ekspertska podrška za izradu studija opravdanosti odabranih koncepata nakon prve faze izbora (naknada za rad)- **63.555,30 € bruto isplaćeno;**
6. Monitoring namjenske potrošnje sredstava od strane Korisnika (naknada za angažovanje stručnog lica za provjeru na licu mjesta) – **u narednom periodu je planirano angažovanje stručnih lica za provjeru na licu mjesta za projekte iz Programa za 2023. godinu (7 projekata) i Programa za 2024. godinu (14 projekata). Planirani iznos sredstava je 10.500,00 €, odnosno 500,00 € po projektu.**

Prema tome, uzimajući u obzir ugovoreni iznos projekata od 2.202.070,79 €, kao i ukupan iznos svih isplaćenih i planiranih operativnih troškova za implementaciju Programa od 93.121,89 €, ukupno ugovorena/utrošena/planirana sredstva za realizaciju Programa za 2024. godinu iznose **2.295.192,68 €.**

Tabela 2. Lista odobrenih projekata Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu

| R.B. | Nosilac projekta                                       | Naziv projekta                                                      | Opis projekta                                                                                                                           | Očekivani rezultati projekta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Period realizacije                       | Ukupna vrijednost projekta | Iznos odobrenog granta | Sufinansiran je Korisnika granta |
|------|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------|------------------------|----------------------------------|
| 1    | "MALJAT STONE" A.D. DANILOVGRAD                        | Unapređenje inovativnosti i energetske efikasnosti u preradi kamena | Projekat ima za cilj unapređenje energetske i resursne efikasnosti u preradi kamena, kao i jačanje kapaciteta za upravljanje energijom. | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka mobilnog drobiličnog postrojenja.</li> <li>• Ugradnja održivog sistema za uklanjanje prašine, koji će se napajati solarnim panelima i koristiti tehničku vodu.</li> <li>• Izgradnja solarne elektrane snage 150 kWp, koja će služiti za proizvodnju električne energije za primarnu djelatnost preduzeća i doprinijeti smanjenju energetske zavisnosti.</li> <li>• Nabavka i ugradnja sistema za kompenzaciju reaktivne energije.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Instalacija pametnog rješenja (tablet sistem) za automatsko praćenje efikasnosti postrojenja i kontrole potrošnje energenata (goriva i struje).</li> <li>• Povećanje automatizacije i digitalizacije mobilnog postrojenja, što će doprinijeti smanjenju potrošnje električne energije.</li> <li>• Kontrolno-upravljački sistem koji će omogućiti kontrolu produktivnosti drobiličnog postrojenja.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Uvođenje i implementacija međunarodnog standarda ISO 50001 (sistem upravljanja energijom).</li> <li>• Obuka postojećih zaposlenih i angažovanje jednog novog stalno zaposlenog radnika.</li> </ul> | 9 mjeseci<br>(01.09.2025. - 01.06.2026.) | EUR 274.334,20             | EUR 195.000,00         | EUR 79.334,20                    |
| 2    | DRUŠTVO ZA TRGOVINU, UGOSTITELJS TVO, TURIZAM I USLUGE | Unapređenje inovativnosti i efikasnosti štampe kroz unapređenje     | Projekat ima za cilj unapređenje energetske efikasnosti i optimizaciju procesa štampe kroz nabavku nove opreme,                         | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka i ugradnja automatizovane mašine za štampu koja ima znatno manju potrošnju energije u poređenju sa postojećim ofset mašinama.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 9 mjeseci<br>(01.09.2025. - 01.06.2026.) | EUR 214.622,74             | EUR 171.698,19         | EUR 42.924,55                    |

|   |                                   |                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                     |                   |                   |                  |
|---|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-------------------|-------------------|------------------|
|   | "GOLBI"<br>D.O.O.<br>PODGORICA    | energetske<br>efikasnosti                                                                          | implementaciju<br>pametnih rješenja i<br>jačanje internih<br>kapaciteta za<br>upravljanje<br>energijom.                                                                                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka i ugradnja solarnog sistema za grijanje tople vode, čime se očekuje godišnja ušteda od približno 1.570 kWh električne energije.</li> <li>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka i instalacija Powermanager sistema koji uključuje hardverski i softverski dio, omogućavajući praćenje, analizu i optimizaciju potrošnje električne energije u realnom vremenu.</li> <li>• Mogućnost praćenja potrošnje i performansi svih potrošača električne energije u kompaniji, detekcija prekoračenja potrošnje i alarmiranje zaduženih lica, te kreiranje izvještaja i analiza.</li> <li>• Integracija nove mašine za štampu sa softverom za praćenje radi kontrole u realnom vremenu.</li> </ul> </li> <li>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Implementacija i sertifikacija ISO 50001 standarda za sistem upravljanja energijom.</li> <li>• Zapošljavanje novog radnika na poziciji menadžera energetske efikasnosti.</li> <li>• Obuka zaposlenih o važnosti energetske efikasnosti, optimizaciji i konkretnim mjerama za smanjenje potrošnje.</li> </ul> </li> </ul> |                                                     |                   |                   |                  |
| 3 | "BEKOM CO"<br>D.O.O.<br>PODGORICA | Modernizacija<br>proizvodnih<br>procesa i<br>implementacij<br>a mjera<br>energetske<br>efikasnosti | Projekat ima za cilj<br>unapređenje<br>energetske efikasnosti<br>i produktivnosti u<br>preradi drveta kroz<br>nabavku moderne<br>opreme,<br>implementaciju<br>naprednih digitalnih<br>rješenja i jačanje<br>internih kapaciteta za<br>upravljanje<br>energijom. | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka i ugradnja guljača trupaca marke sa elektromotorima kojima upravljaju inverteri, što će omogućiti postepeni start sa niskom potrošnjom energije i smanjenjem potrošnje po oguljenom trupcu za 75%.</li> <li>• Nabavka i ugradnja kompenzatora za smanjenje troškova potrošnje električne energije, poboljšanje efikasnosti sistema i stabilnosti napona.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Implementacija naprednog softvera koji omogućava automatsko podešavanje brzine unosa trupaca, brzine rotora guljača i pritiska noževa za guljenje, u zavisnosti od prečnika i tipa drveta. Softver optimizuje korišćenje energije i minimizuje potrošnju.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 12 mjeseci<br><br>(01.08.2025.<br>-<br>01.08.2026.) | EUR<br>289.500,00 | EUR<br>195.036,15 | EUR<br>94.463,85 |

|   |                                                                             |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                           |                |                |                |
|---|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------|----------------|----------------|
|   |                                                                             |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Uvođenje međunarodnog standarda za sisteme upravljanja energijom (EN ISO 50001) radi uspostavljanja, implementacije, održavanja i poboljšanja sistema upravljanja energijom.</li> <li>• Zapošljavanje jednog novog radnika na poslovima upravljanja energijom i njegova obuka, zajedno sa obukom dva postojeća radnika, za praćenje procesa i sprovođenje energetske efikasnosti.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                           |                |                |                |
| 4 | D.O.O. "INMES-MARK" POSLOVNO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE NIKŠIĆ | INMES CLEAN ENERGY Modernizacija i standardizacija proizvodnje mesa i uvođenje vlastitih izvora obnovljive energije | Projekat ima za cilj unapređenje energetske efikasnosti, smanjenje emisija CO2 i modernizaciju procesa prerade mesa kroz ulaganje u obnovljive izvore energije, novu tehnologiju sušenja mesa i jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom. | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Fotonaponski sistem solarne elektrane: Nabavka i instalacija solarne elektrane snage na krovu pogona, sa ciljem potpune energetske nezavisnosti i smanjenja troškova električne energije.</li> <li>• Modernizacija tehnološkog procesa nabavkom automatizovane komore za sušenje mesa koja će eliminisati emisije CO2 i potrošnju bukovog drveta, povećati proizvodni asortiman, optimizovati vrijeme sušenja i značajno smanjiti potrebu za manuelnom radnom snagom.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Integrisani digitalni interfejs u automatizovanoj komori za zrenje mesa obezbjeđuje parametre utroška energije u skladu sa zadatim programom obrade mesa.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zapošljavanje jednog novog lica, te obuka dva lica o energetskej efikasnosti.</li> <li>• Analiza i sticanje ISO 50001 standarda za sistem upravljanja energijom.</li> </ul> | 12 mjeseci<br>(24.06.2025. - 24.06.2026.) | EUR 236.656,22 | EUR 189.324,98 | EUR 47.331,24  |
| 5 | DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET ROBA I USLUGA EXPORT - IMPORT "GORA STIL"    | AutoGoraSol - Automatizacija proizvodnog procesa i obezbjeđenje vlastitog izvora obnovljive energije                | Projekat ima za cilj modernizaciju i optimizaciju procesa proizvodnje građevinske stolarije i elemenata kroz automatizaciju skladištenja, uvođenje solarnih                                                                                           | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka i ugradnja robota koji se sastoji od željezne konstrukcije sa kranom, mjerača za precizno mjerenje panela, hardverskog kućišta i softvera za povezivanje sa CNC mašinama i kancelarijskim softverom, UPS jedinice i bezbjednosnog prekidača. Očekuje se značajno smanjenje angažovanja manualnog rada, povećanje produktivnosti, skraćanje vremena</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 15 mjeseci<br>(30.06.2025. - 30.09.2026.) | EUR 309.673,33 | EUR 198.190,93 | EUR 111.482,40 |

|   |                                                                 |                                       |                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                           |               |               |               |
|---|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|
|   | D.O.O. PODGORICA                                                |                                       | elektrana i jačanje kapaciteta za energetske efikasnost.                                                                                  | <p>manuelnog rada, optimalno korišćenje prostora skladišta i potpun pregled lagera.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Projektovanje i instalacija solarne elektrane snage 150 kW na krovovima postrojenja, čime će se postići energetska nezavisnost i smanjenje monetarnog troška energije.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Softver koji dolazi uz automatizovano skladište omogućava digitalno upravljanje skladištem, materijalima za lager i pripremu, kao i poboljšan monitoring ulaznih materijala i izlaznih gotovih proizvoda na osnovu radnih listi i automatizovanog praćenja lagera sirovine, poluproizvoda i finalnih proizvoda.</li> <li>• Instalacija pametnih brojlara na svakom od pet priključaka solarne elektrane za monitoring utroška energije i mjerenje efekata aktivnosti. Ova pametna brojlara će pratiti potrošnju i proizvodnju svakog sistema pojedinačno.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zapošljavanje dva nova lica po ugovoru o radu čiji će zadatak biti praćenje rada mašina i FN modula, sinhronizacija rada, planiranje korišćenja, analiza potrošnje i učinka radi postizanja maksimalne energetske efikasnosti.</li> <li>• Obuka novozaposlenih i postojećeg osoblja će ojačati kapacitete za moguće uštede energije i opcije za energetske efikasnost, te će izgraditi kapacitete firme za buduće planiranje investicija i poboljšanje performansi u cjelokupnom tehnološkom procesu.</li> </ul> |                                           |               |               |               |
| 6 | DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE, EXPORT IMPORT "BORDID" | Energetska efikasnost u Bordid d.o.o. | Projekat se fokusira na modernizaciju procesa punjenja, zatvaranja, etiketiranja i pakovanja sirila kroz zamjenu zastarjele opreme novom, | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka i ugradnja automatske punilice sa zatvaračicom (monoblok sistem) kapaciteta do 1.500 boca/h.</li> <li>• Instalacija elektromotora energetske klase IE3 koji doprinose uštedi energije.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 12 mjeseci<br>(01.07.2025. - 01.07.2026.) | EUR 76.343,43 | EUR 61.074,74 | EUR 15.268,69 |

|   |                               |                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                               |                   |                   |                  |
|---|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------------|-------------------|------------------|
|   | D.O.O. PODGORICA              |                                                                 | energetski efikasnom linijom.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka i ugradnja automatske etiketirke sa preciznim senzorima i automatskom regulacijom brzine.</li> <li>• Nabavka i ugradnja termo tunela za pakovanje boca sa lamelnim grijačima niske potrošnje i sistemom hlađenja.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Očekuje se da uvođenje savremenih, automatizovanih tehnologija doprinese uštedi energije na godišnjem nivou, a samim tim smanji gubitke u grijanju i hlađenju.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• implementacija i obuka sistema upravljanja energijom u skladu sa standardom ISO 50001, kao i sertifikaciju, što uključuje jačanje internih kapaciteta.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                               |                   |                   |                  |
| 7 | "JASEN"<br>D.O.O.<br>PLJEVLJA | InnoWood:<br>Pametno upravljanje energijom u drvnoj proizvodnji | <p>Projekat se fokusira na unapređenje energetske efikasnosti i optimizaciju procesa u drvoprerađivačkoj proizvodnji, proizvodnji peleta i drvenih kuća.</p> <p>Projekat će se baviti problemima energetske neefikasnosti postojećih elektromotora, nedostatkom sistema za kompenzaciju reaktivne energije i nepostojanjem savremenog sistema za praćenje energetske potrošnje u realnom vremenu.</p> | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zamjena starih elektromotora sa novim IE3 premium klase energetske efikasnosti. To će rezultirati smanjenjem godišnje potrošnje aktivne energije i povećanjem pouzdanosti rada mašina.</li> <li>• Ugradnja frekventnih pretvarača za veće motore, što će rezultirati smanjenjem godišnje utrošene aktivne energije.</li> <li>• Instalacija hibridnog postrojenja za kompenzaciju reaktivne snage radi korekcije faktora snage. Očekuje se smanjenje utroška reaktivne energije od 95%.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Uvođenje komercijalne softverske platforme za upravljanje i monitoring električnih sistema i pogona. Ovaj sistem će omogućiti praćenje podataka o potrošnji energije u realnom vremenu i identifikovanje ušteda, kontrolu uređaja, automatizaciju sistema, postavljanje upozorenja i automatskih izvještaja, te formiranje baza podataka.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Implementacija i sertifikacija međunarodnog standarda EN ISO 50001:2018 za sistem upravljanja energijom.</li> </ul> | 12 mjeseci<br><br>(11.07.2025. - 11.07.2026.) | EUR<br>151.307,00 | EUR<br>121.045,60 | EUR<br>30.261,40 |

|   |                                                                                           |                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                           |                |                |               |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------|----------------|---------------|
|   |                                                                                           |                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Obuka zaposlenih za upravljanje sistemom potrošnje električne energije i za održavanje svih dokumenata i procedura u okviru EN ISO 50001:2018 standarda. Specijalizovane obuke će pokrivati korišćenje softvera.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                           |                |                |               |
| 8 | "TIMBER KING MONTENEGRO" ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE, EXPORT - IMPORT - D.O.O. ROŽAJE | Investicija u moderne sisteme za kompenzaciju reaktivne i proizvodnju reaktivne energije uz korišćenje najnovijih softverskih alata | Projekat ima za cilj značajno unapređenje energetske efikasnosti u preradi drveta, smanjenje operativnih troškova i doprinos zelenoj tranziciji kroz implementaciju obnovljivih izvora energije, optimizaciju električne energije i digitalizaciju upravljanja. | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Instalacija FN elektrane koja će omogućiti praktično potpuno pokrivanje energetske potrebe preduzeća iz sopstvenih izvora, značajno smanjenje operativnih troškova za električnu energiju, redukciju emisije CO<sub>2</sub> i otpornost na buduće oscilacije cijena električne energije.</li> <li>• Ugradnja ormara za kompenzaciju reaktivne energije. Očekuje se smanjenje troškova za reaktivnu energiju i povećanje faktora snage. To će dovesti i do smanjenja gubitaka u mreži, stabilnijeg rada elektromotora i dužeg vijeka trajanja opreme.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka i instalacija specijalizovanog softversko-hardverskog sistema za nadzor i upravljanje potrošnjom energije. Ovaj softver će omogućiti praćenje i analizu u realnom vremenu, automatsko prepoznavanje anomalija i nepotrebnih gubitaka, te povezivanje sa FN elektranom i kompenzatorima za optimizaciju sistema.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizacija specijalizovanih obuka za rad sa FN elektranom i monitoring softverom, te obuka osoblja za osnovne principe energetske efikasnosti, analizu podataka, upravljanje i održavanje sistema.</li> </ul> | 10 mjeseci<br>(25.06.2025. - 25.04.2026.) | EUR 133.183,22 | EUR 103.000,00 | EUR 30.183,22 |
| 9 | "WATER GROUP" D.O.O. KOLAŠIN                                                              | WATERPOWER – Modernizacija proizvodne linije i uvođenje vlastitog sistema za proizvodnju                                            | Projekat ima za cilj optimizaciju procesa proizvodnje flaširane vode kroz izgradnju solarne elektrane, modernizaciju kompresorske stanice, digitalizaciju kontrole kvaliteta vode i                                                                             | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Izgradnja fotonaponske elektrane kapaciteta na krovnim površinama fabrike vode "Rada". Očekuje se značajno smanjenje neto potrošnje električne energije fabrike i smanjenje emisije gasova staklene bašte (CO<sub>2</sub> i SO<sub>2</sub>).</li> <li>• Nabavka i ugradnja vijčanog kompresora i prateće mašinske opreme. Ovo će omogućiti postizanje većeg pritiska komprimovanog vazduha, povećanje</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 15 mjeseci<br>(02.07.2025. - 02.10.2026.) | EUR 281.497,18 | EUR 190.042,12 | EUR 91.455,06 |

|    |                                                                                         |                                        |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                           |                |                |               |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------|----------------|---------------|
|    |                                                                                         | obnovljive energije                    | jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom.                                                                                                                                                            | <p>pouzdanosti pri formiranju boca (manje škarta), smanjenje utroška energije po jedinici proizvoda i redukciju angažovane snage fabrike. Očekuje se unapređenje efikasnosti proizvodnje za minimum 50% u odnosu na postojeće stanje.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Nabavka digitalnog mjerača rezidualnog hlora za kontinuirano ispitivanje kvaliteta vode u svim fazama obrade, čime će se automatizovati i unaprijediti brzina analize sirovine.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Nabavka i instalacija mrežnog analizatora za mjerenje potrošnje energije u svim mašinama i opremi. Ovaj sistem će omogućiti pristup putem LAN mreže i povezivanje sa strujnim transformatorima, čineći monitoring i upravljanje energijom jednostavnijim.</li> <li>● Planirana je izrada softvera koji bi prikupljao podatke, pravio analize i izvještaje za optimizaciju procesa u pogledu korišćenja energetske resursa (energetski menadžment).</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Dva zaposlena lica će pohađati obuku iz oblasti upravljanja energijom i energetske efikasnosti, te steći zvanje menadžera energetske efikasnosti.</li> <li>● Edukacijom osoblja smanjiće se troškovi održavanja u oblasti elektro, mašinskih i tehnoloških instalacija, koji su do sada bili delegirani podizvođačima.</li> </ul> |                                           |                |                |               |
| 10 | "ŠIMŠIĆ - MONTMILK" ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE, EXPORT - IMPORT D.O.O. DANILOVGRAD | Energetska efikasnost - Mlekara Lazine | Projekat ima za cilj unapređenje kvaliteta proizvodnje jogurta, smanjenje potrošnje energije i sirovina, te digitalizaciju i automatizaciju proizvodnih procesa kroz implementaciju fotonaponske elektrane i MES | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Instalacija fotonaponskog sistema snage 300 kW na krovovima proizvodnih pogona, baziranog na half-cell i N-type tehnologiju za viši stepen efikasnosti i dugoročnu stabilnost. Proizvodnja FN sistema iznosi</li> <li>● Nabavka homogenizatora koji poboljšava tehnološki proces i na taj način doprinosi energetske efikasnosti.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Implementacija MES (Manufacturing Execution System) sistema koji će digitalno integrisati svih 13 proizvodnih pogona.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 18 mjeseci<br>(30.06.2025. - 30.12.2026.) | EUR 254.699,23 | EUR 199.989,84 | EUR 54.709,40 |

|    |                                                            |                                       |                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                           |                |                |               |
|----|------------------------------------------------------------|---------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------|----------------|---------------|
|    |                                                            |                                       | sistema, kao i jačanje kapaciteta za upravljanje energijom.                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>● Ugradnja 4 nova PLC sa distribuiranim periferijama, uključujući senzoriku (temperatura, pritisak, nivo, protok, trošak sirovina i energenata) na 13 pogona.</li> <li>● Instalacija server sobe sa rack ormarom, serverskim računarom, industrijskim switchem, napajanjima i kompletnim monitoring sistemom (MES dashboard), kao i osposobljavanje 4 krajnja korisnička uređaja.</li> <li>● Ugradnja mjerne opreme za električnu energiju i toplu vodu u 4 tačke, radi integracije sa MES softverom i energetske analitike.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Planirano je uvođenje i sertifikacija prema standardu ISO 50001:2018 za održivu energetske efikasnost.</li> <li>● Organizacija obuka za upravljanje energijom, izrada procedura, politika i dokumentacije, te uspostavljanje tima za upravljanje energijom.</li> </ul>                                                                                                                                 |                                           |                |                |               |
| 11 | DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU I USLUGE "ŠLJUKIĆ CO" D.O.O. NIKŠIĆ | Energetska Efikasnost - Mljekara Srna | Projekat ima za cilj povećanje energetske efikasnosti kroz uvođenje obnovljivih izvora energije i digitalizaciju proizvodnih procesa, uz jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom. | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Nabavka i instalacija fotonaponske elektrane. Pokrivanje do 25% ukupne potrošnje električne energije mljekare iz sopstvenih izvora, sa do 27.5% pokrivenosti u višoj tarifi. Smanjenje potrošnje energije za 25% godišnje.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Implementacija MES (Manufacturing Execution System) sistema.</li> <li>● Integracija postojećih šest pogona kontrolisanih putem PLC i/ili HMI uređaja u MES sistem kroz mrežnu infrastrukturu (switch-evi i gateway-i).</li> <li>● Ugradnja novih PLC sistema sa distribuiranim periferijama za preostalih pet pogona radi integracije podataka u MES sistem.</li> <li>● Postavljanje centralnog servera za prikupljanje podataka, kreiranje baza podataka, aplikativnih softvera i servisa za nadzor i kontrolu procesa.</li> <li>● Dostupnost aplikativnog softvera putem klijentskih uređaja.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> | 18 mjeseci<br>(29.07.2025. - 29.01.2027.) | EUR 143.923,14 | EUR 115.138,51 | EUR 28.784,63 |

|    |                                                                                                      |              |                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                 |                   |                   |                   |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
|    |                                                                                                      |              |                                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>● Implementacija standarda EN ISO 50001 za upravljanje energijom.</li> <li>● Zapošljavanje novih stručnih lica i njihova edukacija za upravljanje i održavanje MES sistema.</li> <li>● Formiranje internog tima za održavanje FN elektrane i MES sistema.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                 |                   |                   |                   |
| 12 | "NERA"<br>DRUŠTVO ZA<br>PROIZVODNJ<br>U PRERADU<br>PROMET I<br>USLUGE<br>D.O.O.<br>ŠIPČANIK-<br>TUZI | Energy Fruit | Projekat ima za cilj modernizaciju procesa sušenja voća, obezbjeđivanje sopstvenog izvora električne energije i implementaciju digitalnih rješenja za praćenje potrošnje, uz jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom. | <p>1) Nabavka i ugradnja opreme:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Izgradnja fotonaponske elektrane snage 100 kW na krovnim površinama sopstvenih proizvodnih objekata. Očekuje se da će elektrana proizvoditi 108% potreba električne energije. Očekuje se smanjenje računa za električnu energiju za minimum 50% ukupnih godišnjih troškova.</li> <li>● Nabavka i instalacija nove mašine za sušenje voća – liofilizatora – kapaciteta 500 kg/24h. Ova oprema je usklađena sa djelatnošću prerade voća i doprinosi prelasku na održive izvore energije i smanjenju emisije CO2.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Nabavka i instalacija sistema za praćenje i optimizaciju potrošnje i proizvodnje energije na nivou cijelog proizvodnog kompleksa.</li> <li>● Implementacija softvera, preko posebnih hardverskih komponenti, za prikupljanje podataka, analize i izvještaje radi optimizacije korišćenja energetske resursa (energetski menadžment).</li> <li>● Nabavka multifunkcionalnog mrežnog analizatora za daljinski monitoring toka i kvaliteta električne energije razmjenjene sa elektrodistributivnom mrežom.</li> <li>● Instalacija tri strujna transformatora za nadzor nad električnom energijom na nivou kompletnog postrojenja.</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Zapošljavanje dva nova lica.</li> <li>● Obuka dva novozaposlena lica za poslove upravljanja i optimizacije potrošnje energije.</li> </ul> | 18 mjeseci<br>(25.06.2025.<br>-<br>25.12.2026.) | EUR<br>304.650,40 | EUR<br>196.366,40 | EUR<br>108.284,00 |

|    |                                      |                                                       |                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                 |                   |                   |                  |
|----|--------------------------------------|-------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------|-------------------|------------------|
|    |                                      |                                                       |                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Izrada interne procedure za korišćenje digitalnog sistema za monitoring i upravljanje potrošnjom energije.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                 |                   |                   |                  |
| 13 | "LAMEX"<br>D.O.O.<br>DANILOVGR<br>AD | Unaprjeđenje energetske efikasnosti u fabrici "Lamex" | Projekat ima za cilj unapređenje energetske efikasnosti i optimizaciju proizvodnje namještaja kroz zamjenu postojeće opreme, digitalizaciju procesa i jačanje kapaciteta za upravljanje energijom. | <ul style="list-style-type: none"> <li>1) Nabavka i ugradnja opreme: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabavka opreme za kontinuirano praćenje i analizu potrošnje energije u realnom vremenu.</li> <li>• Zamjena postojećih mobilnih otprašivača novim sistemom sa radijalnim ventilatorima, prizmatičnim silosom i separatorom dijelova. Ovo će obezbijediti efikasniji transport i filtraciju otpada, smanjiti energetske gubitke i poboljšati radne uslove.</li> <li>• Nabavka drobilice za obradu otpadnog drvnog i pločastog materijala, omogućavajući ponovno korišćenje otpada u proizvodnom procesu i njegovu efikasniju pripremu za uštede.</li> </ul> </li> <li>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nadogradnja postojećeg softvera za dizajniranje namještaja koja omogućava povezivanje elemenata sa CNC mašinama, skraćivanje vremena rada u praznom hodu, smanjenje grešaka i povećanje produktivnosti, što indirektno utiče na uštede energije.</li> <li>• Uvođenje naprednog sistema za nadzor i monitoring potrošnje električne energije, baziranog na mreži pametnih senzora, za precizno praćenje i analizu potrošnje kod ključnih potrošača.</li> </ul> </li> <li>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zapošljavanje novog lica čiji će zadatak biti svakodnevno praćenje rada mašina, sinhronizacija rada, planiranje korišćenja, te analiza potrošnje i učinka radi postizanja najvišeg stepena energetske efikasnosti.</li> <li>• Obuka novozaposlenog lica, uključujući upoznavanje sa mašinama, obuku za korišćenje aplikacije za nadzor i monitoring potrošnje električne energije, te pripremu Plana mjera implementacije za poboljšanje energetske efikasnosti.</li> </ul> </li> </ul> | 18 mjeseci<br>(01.07.2025.<br>-<br>01.01.2027.) | EUR<br>170.463,86 | EUR<br>136.371,09 | EUR<br>34.092,77 |
| 14 | "VALPEK<br>COMPANY"D                 | Podsticanje energetske                                | Projekat ima za cilj povećanje energetske                                                                                                                                                          | 1) Nabavka i ugradnja opreme:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 14 mjeseci                                      | EUR<br>129.792,24 | EUR<br>162.240,30 | EUR<br>32.448,06 |

|         |                          |                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                   |                         |                         |                   |
|---------|--------------------------|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------|
|         | .O.O.<br>DANILOVGR<br>AD | efikasnosti<br>Valpek<br>Company doo | efikasnosti i<br>proširenje<br>proizvodnih<br>kapaciteta u<br>proizvodnji hljeba,<br>peciva i kolača kroz<br>izgradnju solarne<br>elektrane, zamjenu<br>rasvjete i<br>implementaciju<br>digitalnog sistema za<br>praćenje potrošnje<br>energenata, kao i<br>jačanje internih<br>kapaciteta za<br>upravljanje<br>energijom. | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Izgradnja fotonaponske elektrane snage 135 kW na krovovima objekata fabrike "Valpek". Očekuje se da će ova elektrana značajno doprinijeti direktnom pokrivanju lokalne potrošnje električne energije.</li> <li>• Ugradnja ukupno 16 reflektora sa LED izvorima snage 190 W i 23 reflektora sa LED izvorima snage 150 W. Ovo će zamijeniti dotrajale metal-halogene reflektore niske energetske efikasnosti i obezbijediti zahtijevani nivo osvijetljenja u pogonima.</li> </ul> <p>2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Izrada pametnog softversko-hardverskog sistema za prikupljanje podataka, analize i izvještaje radi optimizacije procesa. Sistem će uključivati mjerenja potrošnje dizel goriva (3 tačke), mjerenja električne energije (5 tačaka), praćenje efikasnosti mašina (5 proizvodnih mašina) i temperaturna mjerenja (2 sonde).</li> </ul> <p>3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Uvođenje standarda ISO EN 50001 kako bi se uspostavili i dokumentovali energetske ciljevi i politike, omogućavajući kontinuirano praćenje i optimizaciju energetske resursa.</li> <li>• Planirana je obuka postojećih zaposlenih iz oblasti upravljanja energijom, osnovna edukacija menadžmenta i zaposlenih, razvoj EnMS-a, izradu procedura i zapisa, te osiguranje kompetentnosti i svijesti zaposlenih.</li> </ul> | (03.07.2025.<br>-<br>03.09.2026.) |                         |                         |                   |
| Ukupno: |                          |                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                   | EUR<br>3.003.094,<br>26 | EUR<br>2.202.070,<br>79 | EUR<br>801.023,46 |